

Onderwerp:	Vaststellen Plan van Aanpak Omgevingsplan Diemen
Datum:	14 november 2023
Portefeuillehouder:	J. Prins
Team:	Team Ruimtelijk Beleid
Steller:	Renée Melgers

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

Voorgeschiedenis

Op 1 januari 2024 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Eén van de zes kerninstrumenten van de Omgevingswet is het omgevingsplan. Het omgevingsplan is het document waarin het gemeentelijke beleid met betrekking tot de fysieke leefomgeving (zoals beschreven in omgevingsvisie, programma's en overige beleidsstukken) in juridisch bindende regels wordt vertaald.

Vanaf 1 januari 2024 vormen de volgende onderdelen samen het omgevingsplan van rechtswege:

- Bestemmingsplannen;
- Verordeningen (enkel die regels die over de fysieke leefomgeving gaan, sommige verordeningen, zoals de APV, zullen deels opgaan in het omgevingsplan);
- Regels die vanuit het rijk naar elke gemeente toekomen, de Bruidsschat.

Tot 2032 heeft de gemeente de tijd om dit omgevingsplan van rechtswege te transformeren naar een omgevingsplan, zoals de Omgevingswet het voorschrijft.

Ruimere reikwijdte

Het nieuwe omgevingsplan heeft een ruimere reikwijdte ten opzichte van het huidige bestemmingsplan. Het beperkt zich niet enkel tot planologische regels (bouwen en gebruiksmogelijkheden) voor het bereiken van een 'goede ruimtelijke ordening'. Het omgevingsplan voorziet in een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Het omgevingsplan gaat daarnaast ook regels bevatten over het reguleren van activiteiten, zoals allerlei milieuthema's die te maken hebben met bijvoorbeeld geur, geluid- en trillingen. In het omgevingsplan worden ook lokale verordeningen (zoals de APV en de bomenverordening) in zijn geheel, of deels, opgenomen. In deze verordeningen staan ook activiteiten opgenomen, die gevolgen kunnen hebben op de fysieke leefomgeving. Uiteindelijk zal de integratie (het in elkaar schuiven) van beleidskaders en verordeningen in het omgevingsplan de inzichtelijkheid vergroten en leiden tot een betere, meer integrale afweging.

Werkwijze

In mei 2022 heeft het college van BenW kennisgenomen van het document *Uitgangspunten omgevingsplan: Naar een Omgevingsplan van Diemen*. Het document met deze uitgangspunten is het vertrekpunt voor het opstellen van het Plan van Aanpak (PvA). In een aantal ambtelijke werksessies zijn de uitgangspunten verder uitgewerkt en zijn concrete keuzes gemaakt over structuur, opbouw en planning van het omgevingsplan. De resultaten vormen de basis voor de keuzes die in dit plan van aanpak zijn uitgewerkt. Het PvA werkt als wegwijzer bij het wijzigen van het omgevingsplan in de transitiefase. De in dit PvA uitgewerkte keuzes geven sturing aan het proces en aan de opbouw van het omgevingsplan. Bij het opstellen van dit PvA is gebruik gemaakt van de ondersteuning van een extern adviesbureau (Miraf).

Inhoud PvA

Het PvA bestaat uit volgende onderdelen:

- de werkzaamheden die in de transitiefase voor het omgevingsplan moeten worden uitgevoerd;
- de fasering van de werkzaamheden met globale planning;

- uitgangspunten voor het omgevingsplan:
 - structuur/casco
 - serviceniveau
 - annotatiestrategie
 - strategie met betrekking tot toepasbare regels
 - verwerking van bruidsschat en verordeningen
- strategie om grip te houden op de wijzigingen van het omgevingsplan;
- organisatiestructuur voor het wijzigen van het omgevingsplan;
- inzet van ambtelijk apparaat;
- (intern) proces tot besluitvorming;
- participatiestrategie en communicatie;
- risico's in het proces.

Concrete aanleiding

In de afgelopen maanden is gewerkt aan het Plan van Aanpak voor de transitiefase omgevingsplan. Met het PvA maken we concrete keuzes over de vorm van het Diemer omgevingsplan en op welke manier we de transitiefase binnen de Diemense ambtelijke organisatie neerzetten en uitvoeren. Het PvA is inmiddels gereed en vastgesteld door het college van BenW.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, datum: 14 november 2023

Samenvatting

1. Beslispunt 1: Het college heeft het Plan van Aanpak Omgevingsplan Diemen vastgesteld;

Argumenten en keuzemogelijkheden beslispunt 1

In het Plan van Aanpak worden zowel de keuzes gemaakt over de vorm van het Diemens Omgevingsplan, als de keuze voor het beleidsarm overzetten van het beleid dat geldt voor de fysieke omgeving. Daarnaast bevat het keuzes die invloed hebben op het dienstverleningsniveau wat Diemen nastreeft met het omgevingsplan. Deze keuzes zijn een uitwerking van de eerder opgestelde uitgangspunten, en anders gemaakt op basis van huidig Diemens beleid, visies en werkwijzen, prioriteiten in verschillende beleidsvelden en beschikbare capaciteit in de organisatie. Tot slot biedt het handvaten voor de uitvoering van de werkzaamheden die uit de transformatieperiode voortvloeien. Met het vaststellen van dit PvA heeft Diemen een goede basis om een concrete start te maken met het werken aan het omgevingsplan.

Kanttelingen en/of risico's beslispunt 1

De invoering van de Omgevingswet verplicht tot het omzetten van regels over de fysieke leefomgeving naar het Omgevingsplan. De transitie van het tijdelijk omgevingsplan naar het omgevingsplan nieuwe stijl is het gevolg van deze stelselwijziging waarbij dus ingrijpende veranderingen plaatsvinden: nieuwe instrumenten, andere werkwijzen, nieuwe vakgebieden. Het maken van het omgevingsplan is grote opgave die grote invloed heeft op het gehele fysieke domein van de gemeentelijke organisatie en daarmee de ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Diemen. Met dit PvA leggen we de basis voor de omgang met deze stelselwijziging.

Verbinding met andere onderdelen

Maatschappelijk effect

Hoewel de invoering van de Omgevingswet een groot maatschappelijk effect heeft en hierover landelijk nog veel onzekerheid is, bijvoorbeeld over de werking van het DSO, geldt dit niet voor het PvA Omgevingsplan Diemen. Het PvA heeft op zichzelf weinig maatschappelijk effect. Het gaat grotendeels over de effecten op de interne gemeentelijke organisatie en werkwijze. Het omgevingsplan is wel het instrument, waarin de regels staan die direct voor bewoners en ondernemers in Diemen gelden, echter deze regels worden inhoudelijk niet in het PvA opgesteld en vastgesteld. Het PvA legt de basis voor het omgaan met het omgevingsplan en de manier waarop bewoners en ondernemers daarmee te maken krijgen. Op deze manier heeft de gemeente zoveel als mogelijk grip op deze transitie.

Tijdens de transitiefase wordt het maatschappelijke effect bij de verschillende wijzigingen elke keer opnieuw bekeken. Het uitgangspunt van de transitie is dat het omgevingsplan in lijn is met bestaand gemeentelijke beleid, tenzij dat op dat moment niet meer wenselijk is.

Bij elke wijziging van het omgevingsplan wordt een bestuurlijke procedure doorlopen, die qua bestuurlijke besluitvorming vergelijkbaar is met de huidige bestemmingsplan procedure. Als er sprake is van een significant maatschappelijk effect, gaat hier op dat moment extra aandacht naar, alsook naar communicatie en participatie.

Financieel

In het PvA worden de werkzaamheden geschetst voor de transitiefase naar het omgevingsplan. Deze transitie vergt, gezien de uitdagingen die dit met zich meebrengt en de hoeveelheid werk, extra capaciteit. Dit gaat om externe capaciteit, bureaus die adviseren en het omgevingsplan zelf opstellen, maar ook interne capaciteit om de bureaus te begeleiden, zodat het omgevingsplan goed aansluit bij het Diemens beleid en daarnaast ook zelf te leren omgaan met deze nieuwe wetgeving en werkwijze. Deze transitie is een langlopend traject, waarin we in de loop van de tijd met elkaar ondervinden hoe we de werkzaamheden het best kunnen uitvoeren én daarmee ook welke capaciteit hier nu precies voor nodig is.

In de programmabegroting 2024 is op dit moment al wel een budget voor de inhuur van externe bureaus (€ 80.000) en budget voor extra formatie, voor de functie van regelanalist (0,5 fte) en een extra beleidsmedewerker ruimtelijke ordening (1 fte) (in totaal €150.000).

We verwachten daarnaast dat er extra capaciteit nodig zal zijn, onder andere op het gebied van milieu en het beheer van GIO's (Geo Informatie Objecten). Deze organisatie- en capaciteitsvraagstukken worden verder uitgewerkt in een projectvoorstel dat aan de directie wordt aangeboden en vervolgens in de kadernota voor 2025.

Juridisch

Het PvA heeft op zichzelf geen juridische gevolgen. Juridische gevolgen voor de inwoner zijn er pas wanneer er daadwerkelijke omgevingsplan wijzigingen worden uitgevoerd.

Duurzaamheid

In het omgevingsplan kunnen regels worden opgenomen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving (pijler binnen de Duurzaamheidsagenda 2020-2025) voor zover dit past binnen de reikwijdte van de Omgevingswet. Duurzaamheid is in het PvA opgenomen als één van de inhoudelijke thema's die in het omgevingsplan zal landen.

Communicatie

In de transitiefase, waarbij de keuze is gemaakt om de huidige regelingen beleidsarm over te brengen naar het omgevingsplan nieuwe stijl, speelt externe communicatie niet zo veel. Echter, wanneer het omgevingsplan wordt gewijzigd en die specifieke wijziging heeft een groot maatschappelijke impact, dan wel impact op de fysieke leefomgeving, zal externe communicatie en participatie wel een belangrijke aspect zijn. Vanuit het programma Invoering Omgevingswet wordt er uiteraard wel gewerkt aan externe communicatie, zoals op de website en informeren door het KCC. Globale informatie over het omgevingsplan is hier onderdeel van.

In de transitiefase ligt de primaire focus bij de interne communicatie. Het is namelijk essentieel om de organisatie kennis te laten maken met de Omgevingswet, de verschillende instrumenten en specifiek het omgevingsplan. Een groot deel van de organisatie zal vroeg of laat een bijdrage (moeten) leveren aan het omgevingsplan en zelf ook gebruiker zijn van het omgevingsplan.

Participatie

Voor het PvA zelf is geen participatie nodig. In de transitiefase, waarbij de keuze is gemaakt beleidsarm de huidige regelingen over te brengen naar het omgevingsplan nieuwe stijl, is participatie ook van minder belang. Echter, wanneer het omgevingsplan wordt gewijzigd en die specifieke wijziging heeft een groot maatschappelijke impact, dan wel impact op de fysieke leefomgeving, zal participatie wel een belangrijke aspect zijn.

Uitvoering en vervolg

De transformatie van het omgevingsplan, zoals dat in het PvA wordt beschreven is een grote en langdurige opgave. Het heeft invloed op alle collega's die in het fysiek domein werken en daarnaast ook op een groot aantal in de rest van de gemeentelijke organisatie. Daarnaast moet er nagedacht worden hoe de nieuwe werkzaamheden rondom het omgevingsplan goed in de organisatie verankerd kunnen worden.

Om bovenstaande aspecten goed te kunnen uitvoeren wordt de uitvoering van transformatiefase als project aangemeld bij de directie, waarin deze verschillende aspecten verder uitgewerkt worden.

Ter inzage in iBabs

- Bijlage 1: PvA transitiefase omgevingsplan Diemen

- EINDE -